

Livets väg

nr 53

Jesus sa: Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Joh. 14:6).

Den kristna tron (5)

Innehåll i detta nummer:

- Lagens två tavlor, s. 1
- Det dubbla kärleksbudet, s. 1
- Första budet, s. 2
- Andra gudar, avgudar, s. 2
- Att dyrka Gud på rätt sätt, s. 3

Lagens två tavlor

Gud gav Mose två stentavlor med de tio budorden. Det står i Bibeln:

När Gud hade talat färdigt med Mose på Sinai berg, gav han honom vittnesbördets två tavlor, tavlor av sten, skrivna med Guds finger (2 Mos. 31:18).

Då folket sedan syndade blev Mose vred och slog sönder stentavlorna. Men Gud befallde honom att göra nya tavlor:

Herren sade till Mose: "Skriv upp dessa ord åt dig, för i enlighet med dessa ord har jag slutit ett förbund med dig och med Israel." Och han blev kvar där hos Herren i fyrtio dagar och fyrtio nätter utan att äta och dricka. Och han skrev på tavlor förbundets ord, de tio budorden (2 Mos. 34:27f).

Här står det tydligt att antalet budord var tio. Det var Gud själv som skrev de tio orden på två stentavlor. Men Mose säger inte exakt vilka bud som stod på den första och vilka som stod på den andra tavlan. Olika kyrkor har därför gjort olika indelningar. Luther följde den gamla indelningen att den första tavlan skulle innehålla de tre buden som handlar om Gud och den andra tavlan de övriga sju buden som handlar om vår nästa.

Första tavlans bud

1. Du ska inte ha några andra gudar.
2. Du ska inte missbruka Guds namn.
3. Du ska hålla vilodagen helig.

Andra tavlans bud

4. Du ska hedra din far och din mor, så att det går dig väl och du får leva länge på jorden
5. Du ska inte döda.
6. Du ska inte bryta äktenskapet.
7. Du ska inte stjäla.
8. Du ska inte vittna falskt mot din nästa.
9. Du ska inte ha begär till din nästas hus.
10. Du ska inte ha begär till din nästas hustru, anställda eller något annat han har.

Läs i Bibeln 2 Mos. 20:1-17 och 5 Mos. 5:1-22 och jämför de två versionerna! Där framgår det att Mose har en längre form av buden medan Luther har en förkortad version. Men detta är alltså inte något avsteg från Bibelns text, utan en sammanfattning av de bud som hör till den naturliga lagen och gäller i alla tider.

Det dubbla kärleksbudet

Redan gamla testamentet sammanfattar de tio budorden i det "dubbla kärleksbudet". Jesus upprepar detta och säger:

"Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd. Det är det största och första budet (Matt. 22:37-38, jfr 5 Mos. 6:5).

Detta är en sammanfattning av bud 1-3 i Mose lag som handlar om kärleken till Gud. Den andra tavlans bud om hur vi ska älska vår nästa sammanfattas så:

Du ska älska din nästa som dig själv. (Matt. 22:39, 3 Mos. 19:18)

Av detta förstår vi att kärleken till Gud och till vår nästa är det viktigaste i lagen. Aposteln Paulus skriver:

Alltså är kärleken lagens uppfyllelse (Rom. 13:10).

Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkoblاد

Nr 53, 24 febr 2023

Red. kyrkoherde Sten Rydh

Första budet

Luthers lilla katekes:

Du ska inte ha några andra gudar.

Vad är det?

Svar: Vi ska frukta och älska Gud över allting och förtrösta på honom.

Andra gudar, avgudar

Man kan ha andra gudar än den ende sanne Guden på många olika sätt. Här är några exempel:

1. Falska religioner

Man tillber främmande gudar som kallas avgudar. Detta sker när man har en falsk religion. Så tillbad hedningarna på Jesu tid vanligen romerska eller grekiska avgudar, t.ex. Mars, Jupiter, Diana, Zeus, Apollos, Hermes. I Norden tillbad man Oden, Tor, Frej och andra gudar och gudinnor.

De stora icke-kristna världsreligionerna tillber också i sina religioner *andra gudar*. De tror nämligen inte på den ende, sanne Guden så som Han är uppenbarad i Bibeln. De har rätt i att de erkänner att Gud finns och att man ska tillbe honom. Men de har inte lärt känna Gud på rätt sätt genom Kristus.

Det finns också rörelser och ideologier som är motståndare till kristendomen. Vissa extrema rörelser som är fiender till kristendomen kräver att man blint ska följa en ledare. Ett par exempel:

(a) *Kommunismen* eller marxismen som förnekar att Gud finns och som har upprättat en rad stater som förtrycker sina medborgare och förföljer de kristna.

(b) Nazismen (nationalsocialismen) och fascismen är falska ideologier där vissa folk anses mindervärdiga. Nazismen leddes av Hitler och förintade omkring sex miljoner judar under andra världskriget. Hitler

införde också en en falsk religion i sitt "tusenåriga" rike (som varade 12 år).

Det finns många andra falska och farliga ideologier, som en kristen måste ta avstånd från. Att följa sådana rörelser och ledare är också att ha en avgud.

2. Dyrkan av Mamon

Man låter pengar och ägodelar bli viktigare än Gud. Det kallas att man dyrkar Mamon. Begäret efter pengar blir den starkaste drivkraften i livet. Man blir girig och snål om man är rik och har mycket pengar och ägodelar, men bitter, arg och avundsjuk om man är fattig och har det dåligt ställt. Det stora begäret efter pengar och materiellt välstånd är en farlig avgud i vår tid. Det är inte fel att vara rik, men då ska man också använda sin rikedom på ett gott och givmilt sätt. Det är alltså själva *begäret* efter pengar och ägodelar som blir en avgud.

3. Egoism och högmod

Önskan att bli betydelsefull och framgångsrik blir viktigare än Gud. Människan söker då sin egen ära och vill framför allt bli omtyckt, berömd och prisad av andra. Det egna jaget blir då en avgud (egoism). Istället för att tänka på andra blir det viktigaste att man själv blir bäst och att man får beröm av andra. Egoismen kan visa sig både om man är mycket skicklig och framgångsrik men också om man känner sig misslyckad och avundsjuk därför att det går bättre för andra. Att vara egoistisk, högmodig eller bitter och avundsjuk är synd som också blir till en avgud. Man tänker då bara på sig själv och glömmer bort att vara tacksam och göra väl mot andra.

4. Idoldyrkan

Det är inget fel att ha goda förebilder i form av skickliga idrottare, musiker, konstnärer, företagare, politiker eller andra framstående personer. Men det blir fel om

man har en eller flera *idoler* som betyder mera än Gud. Man rättar sig då helt efter idolerna och följer även deras dåliga sidor. Ordet idol betyder egentligen bild eller avgudabild. Vi skall endast dyrka Gud.

5. Kamrater och vänner

Det är värdefullt och bra att ha goda kamrater och vänner. Men risken är att det viktigaste av allt blir vad kompisarna eller vännerna och kollegorna tycker och tänker. Önskan att bli accepterad och omtyckt av andra blir viktigare än att tjäna Gud.

6. Människofrukta

Här är risken att man bryr sig alldeles för mycket om vad "folk" ska tänka och tycka. Man vågar inte gå sin egen väg utan följer alltid med den stora strömmen av människor. Vad andra tycker blir viktigare än Guds bud. När någon viljestark person kräver något, är man genast beredd att ge efter och följa den personen, även om man i sitt inre känner att det är fel. En människa som har blivit slav under människofrukta har gjort *andra människor* till sin avgud. Men vi ska istället frukta och älska Gud över allting.

Att dyrka Gud på rätt sätt

I katekesen betonar Luther att vi ska frukta och älska Gud över allting och förtrösta på honom. Att frukta Gud betyder att man inte vill göra någonting som är emot Gud och hans vilja. Det betyder inte att vi ska vara rädda för Gud, för han älskar oss verkligen som sina kära barn. Men det betyder att vi ska vara rädda för att handla mot Gud och hans ord. Vi ska därför frukta Guds straff om vi medvetet bryter mot hans bud.

Att älska Gud över allting är att av hjärtat lita på Gud och alltid hålla oss till honom. Precis som ett litet barn älskar sin far och mor och litar på dem, ska vi älska vår himmelske Fader. Många säger sig tro på Gud, men sedan visar det sig att de inte

bryr sig om att följa vad Guds ord säger. Då är det ett tecken på att de inte heller älskar Gud över allting.

Att dyrka den ende, sanne Guden innebär att vi tror på honom och sätter honom främst i våra liv. Här är några viktiga exempel på en rätt kristen tro på Gud.

Goda exempel

1. En kristen har i dopet fått trons gåva och en sann kärlek till Gud. Detta kan bara ske genom evangelium och tron på Kristus och hans försoning. Detta lär oss den andra och tredje trosartikeln.

2. En kristen älskar Gud över allting och litar på Honom i alla livets förhållanden.

3. En kristen kämpar mot synden och ber både Gud och medmänniskor om förlåtelse när han eller hon har syndat.

4. En kristen älskar Guds Ord och läser därför Bibeln flitigt och ber ofta till Herren.

5. En kristen studerar den kristna läran noga för att väl känna till vad Bibeln och kyrkan lär.

6. En kristen besöker kyrkans gudstjänster regelbundet och lyssnar noga på prästens undervisning.

7. En kristen som är döpt och konfirmerad använder också flitigt de övriga sakramenten (bikten/avlösningen och nattvarden).

8. En kristen älskar sin nästa och är angelägen om att göra gott mot honom eller henne.

9. En kristen är trogen i sin kallelse. Vi har olika uppgifter i hemmet, samhället och kyrkan. En kristen skall därför tänka efter noga vilka uppgifter just han har och sedan sköta dem så bra som möjligt. I kallelsen är också bönen mycket viktig. Den kände teologen *Benedikt av Nursia* på 500-talet hade som sitt motto "Bed och arbeta". Det är en god kristen regel.